

Avizul Comitetului Regiunilor „Revizuirea politicii europene de vecinătate”

(2012/C 54/04)

COMITETUL REGIUNILOR

- consideră că o mai mare implicare a autorităților locale și regionale în politica de vecinătate poate spori sensibilizarea cetățenilor în ceea ce privește obiectivele acestei politici, implicarea în realizarea acestora și asumarea lor și poate, totodată, atenua impresia că responsabilitatea pentru guvernarea continentului nostru revine exclusiv guvernelor naționale și instituțiilor de la Bruxelles; în acest sens, autoritățile locale și regionale pot contribui și la combaterea tendințelor periculoase de izolaționism sau renașionalizare, care pot pune în primejdie stabilitatea unor state și regiuni din interiorul și din afara UE;
- atribuie o mare importanță activității depuse și oportunităților oferite de Adunarea autorităților locale și regionale din zona euromediteraneană (ARLEM), care permite participarea autorităților locale și regionale la dezbaterile politice euro-mediteraneene și conferă o dimensiune teritorială proiectelor selectate de Secretariatul general al Uniunii pentru Mediterana (UPM). De asemenea, asigură schimburi de bune practici și contribuie la realizarea obiectivelor PEV;
- susține totodată Conferința Autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP) ca rețea de cooperare multilaterală între autoritățile regionale și locale din UE și cele din statele Parteneriatului estic, care are ca obiectiv o mai mare implicare a acestor țări în punerea în aplicare a PEV. De asemenea, intenționează să colaboreze cu autoritățile locale și regionale din țările partenere din est în scopul înființării unui cadru instituțional permanent de cooperare;
- recomandă intensificarea politicii de vecinătate în întreaga zonă a Mării Negre. Ar trebui subliniată importanța geopolitică continuă a acestei regiuni pentru UE, precum și importanța Sinergiei Mării Negre. Țările UE care se învecinează cu această zonă ar trebui să primească un sprijin corespunzător din partea UE pentru activitățile lor în cadrul politicii de vecinătate.

Raportor	dl Jacek PROTAS (PL-PPE), mareșalul voievodatului Varmia-Mazuria
Document de referință	Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Un răspuns nou în contextul schimbărilor din țările vecine” COM(2011) 303 final

I. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

Remarci introductive

1. salută propunerea Comisiei și obiectivul său global, care subliniază importanța sprijinirii eforturilor de aprofundare a democrației și de realizare a unor reforme politice în țările partenere. Autorităților locale și regionale din Uniune le revine un rol incontestabil ca organisme democratice și politice, acestea situându-se în centrul procesului democratic. Prin urmare, ele sunt dispuse să contribuie la aceste eforturi ale politicii de vecinătate;

2. salută călduros dezvoltarea de până acum politicii europene de vecinătate (PEV), bazată pe diversificarea sporită și adaptarea acesteia la nevoi și situații specifice. Comitetul Regiunilor salută faptul că proiectul inițial din 2004, conceput pentru a se potrivi tuturor țărilor participante, evoluează treptat către instrumente specializate, concepute „pe măsură”;

3. salută specializarea în creștere a politicii europene de vecinătate, care duce la crearea unor forme de cooperare precum Parteneriatul estic, Uniunea pentru Mediterana și Sinergia Mării Negre, aflată în curs de înființare;

4. consideră că diversificarea PEV ar trebui să continue și că politica de vecinătate ar trebui să devină o componentă veritabilă a unei politici externe europene ambițioase și coerente și un instrument din ce în ce mai specializat al acesteia;

5. subliniază faptul că politica de vecinătate urmărită în regiuni și de către regiuni poate reprezenta un instrument eficient pentru promovarea valorilor care se află la baza Uniunii Europene – respectarea demnității umane, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților;

6. recomandă ca politica de vecinătate să invite toate regiunile din UE să se implice, utilizând cunoștințele și experiența autorităților locale și regionale în domeniul relațiilor externe;

7. consideră deosebit de important să se sensibilizeze publicul cu privire la politica de vecinătate din regiuni;

8. subliniază importanța dezvoltării atât a nivelului guvernamental, cât și a celui interuman în cadrul politicii europene de vecinătate. Rolul autorităților locale și regionale poate fi

deosebit de important în întreținerea unor relații de cooperare orientate și responsabile cu organizații ale societății civile, însă, ca autorități publice, acestea ar trebui să joace un rol și în stabilirea de contacte la nivel administrativ/oficial;

9. consideră că o mai mare implicare a autorităților locale și regionale în politica de vecinătate poate spori sensibilizarea cetățenilor în ceea ce privește obiectivele acestei politici, implicarea în realizarea acestora și asumarea lor și poate, totodată, atenua impresia că responsabilitatea pentru guvernarea continentului nostru revine exclusiv guvernelor naționale și instituțiilor de la Bruxelles; în acest sens, autoritățile locale și regionale pot contribui și la combaterea tendințelor periculoase de izolaționism sau renaționalizare, care pot pune în primejdie stabilitatea unor state și regiuni din interiorul și din afara UE;

10. subliniază importanța cooperării dintre regiunile din afara UE și regiunile din UE care nu sunt învecinate cu acestea;

11. recomandă sprijinirea nu doar a creșterii economice ca atare, ci și a dezvoltării durabile a țărilor vecine, trebuind să se acorde o atenție specială reducerii disparităților regionale și sociale;

12. sprijină propunerea Comisiei de a încuraja și susține parteneriatele. Cooperarea pe termen lung între toate părțile interesate din societate promovează pluralismul și angajamentul la o serie de niveluri, contribuind astfel la îmbunătățirea condițiilor prealabile pentru dezvoltarea durabilă pe plan economic, social și democratic;

13. consideră că activitatea și metodele regiunilor pot contribui într-un mod deosebit de util la politica europeană de vecinătate, sprijinind instrumente PEV precum TAIEX, SIGMA, înfrățirea între orașe și regiuni și planurile de acțiune PEV;

14. sprijină propunerea Comisiei conform căreia pot fi create parteneriate regionale de succes în domenii precum dezvoltarea IMM-urilor, mediul, educația, oportunitățile pentru tineri, cultura, transportul, cercetarea, dezvoltarea rurală și ocuparea forței de muncă. Autoritățile locale și regionale din UE au multă experiență și cunoștințe practice în aceste domenii și ar fi dispuse să se implice în parteneriate;

15. sprijină argumentele principale prezentate în Avizul CoR privind consolidarea politicii europene de vecinătate și atrage atenția asupra importanței și actualității acestuia;

16. atrage atenția asupra rolului instituțiilor UE în asigurarea unei utilizări eficiente de către țările partenere a resurselor disponibile și propune să se pună accentul pe cooperarea practică care produce rezultate concrete;

17. subliniază în mod deosebit că bugetul UE pentru perioada 2014-2020 trebuie să garanteze o finanțare adecvată pentru punerea în aplicare a PEV.

18. salută dorința Comisiei de a simplifica și raționaliza diferite instrumente financiare și subliniază impactul și beneficiile potențiale ale unor astfel de măsuri;

Diferențierea politicii de vecinătate, metodele acesteia și rolul regiunilor

19. este convins că diferențierea necesară a politicii de vecinătate nu ar trebui niciodată să aibă doar un caracter pur formal, constând în separarea geografică a dimensiunilor estică și sudică;

20. recomandă diferențierea politicii de vecinătate în funcție de gradul de funcționare a democrației (proceselor democratice), respectarea drepturilor omului și a drepturilor cetățenești, statul de drept, precum și în funcție de progresul procesului de transformare sistemică/economică (cu un accent special pe aplicarea principiilor pieței libere) în fiecare țară. Cu cât politica de vecinătate este mai bine orientată, cu atât va fi mai eficientă;

21. consideră oportună crearea unor instrumente de politică care să permită abordarea diferențiată a acțiunilor în domeniul social, precum și a acțiunilor autorităților naționale, regionale sau locale, în conformitate cu caracteristicile și oportunitățile lor proprii. Acțiunile în aceste domenii diferite ar trebui coordonate, dar nu este necesar și, adesea, nu este recomandabil să fie realizate în paralel;

22. consideră că în contextul politicii de vecinătate la nivel guvernamental, principiul „mai mult pentru mai mult” este clar și justificat;

23. consideră însă că la nivelul societății principiul „mai mult pentru mai mult” este mai puțin clar și prea formal, iar aplicarea lui ar putea fi chiar contraproductivă, împiedicând contactele de jos în sus existente. Pentru ca contactele sociale să fie eficiente, trebuie să existe continuitate și acestea trebuie să fie pe cât de informale posibil;

24. mai mult, consideră că implicarea autorităților locale și regionale nu poate înlocui implicarea grupurilor sociale și a sectorului terțiar;

25. subliniază că participarea sectorului terțiar ar trebui recunoscută ca o componentă importantă a politicii de vecinătate, care necesită instrumente specializate;

26. evidențiază rolul autorităților locale și regionale în dezvoltarea unor contacte comerciale mai strânse și consideră că o integrare economică mai strânsă poate acționa ca un catalizator pentru schimbări sociale și politice. Încurajează, de asemenea, țările PEV să înființeze zone de liber schimb;

27. atribuie o mare importanță activității depuse și oportunităților oferite de Adunarea autorităților locale și regionale din zona euromediterraneană (ARLEM), care permite participarea autorităților locale și regionale la dezbateră politică euro-mediterraneană și conferă o dimensiune teritorială proiectelor selectate de Secretariatul general al Uniunii pentru Mediterana (UPM). De asemenea, asigură schimbul de bune practici și contribuie la realizarea obiectivelor PEV;

28. susține totodată Conferința Autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP) ca rețea de cooperare multilaterală între autoritățile regionale și locale din UE și cele din statele Parteneriatului estic, care are ca obiectiv o mai mare implicare a acestor autorități în punerea în aplicare a PEV. De asemenea, intenționează să colaboreze cu autoritățile locale și regionale din țările partenere din est în scopul înființării unui cadru instituțional permanent de cooperare;

29. îndeamnă Uniunea Europeană, Uniunea pentru Mediterana, guvernele naționale și actorii internaționali să își continue colaborarea cu ARLEM, care reunește Comitetul Regiunilor și asociațiile autorităților locale și regionale, în vederea realizării de acțiuni mai coordonate și eficiente în bazinul mediteranean;

30. recomandă ca contactele sociale să fie în primul rând directe, de la persoană la persoană. Important este angajamentul personal al participanților și nu doar implicarea în roluri și acțiuni instituționale;

31. consideră că este necesar să se trezească interesul orașelor și regiunilor față de schimburile culturale. Acesta este un domeniu în care sectorul terțiar poate fi deosebit de eficient. În acest sens este însă necesar un sprijin clar din partea guvernelor naționale și a autorităților locale și regionale;

32. consideră că este necesar să se contrabalanseze diferențele de interese între grupuri de regiuni din cauza situațiilor lor geografice diferite. Coordinarea generală a politicii externe a UE ar trebui să garanteze că diferențierea nu duce la „conurență” între sud și est și că specializarea regiunilor în domenii individuale ale politicii de vecinătate nu trebuie să producă or să accentueze diferențele de interese sau rivalitatea în sens negativ;

33. consideră că instituționalizarea politicii de vecinătate ar trebui să faciliteze și să sprijine implicarea și acțiunea regiunilor „la distanță” (de exemplu, cooperarea regiunilor din Europa Centrală în zona Mediteranei sau a celor din Europa de Vest în Europa de Est). Aceasta ar întări sentimentul de responsabilitate comună a regiunilor pentru PEV în întregul său;

34. consideră că rolul special al regiunilor situate la granițele sensibile ale UE din est și sud ar trebui consolidat. Aceste regiuni sunt direct afectate de problemele vecinătății europene. Politica europeană de vecinătate nu ar trebui realizată în niciun caz fără implicarea acestora și ar trebui să țină seama de interesele lor specifice;

35. recomandă ca regiunile frontaliere ale UE să primească sprijin specific în cadrul politicii europene de vecinătate;

36. consideră că politica europeană de vecinătate ar trebui să țină seama de relațiile existente cu țări terțe, de exemplu cu Rusia, în special în est. Regiunile ar trebui sensibilizate cu privire la acest aspect al PEV și ar trebui sprijinite forme de cooperare adecvate cu toate țările terțe în cauză;

37. își exprimă intenția de a sprijini procesul de democratizare în diferite țări învecinate, continuând să co-organizeze misiuni de monitorizare a alegerilor împreună cu Congresul Autorităților Locale și Regionale din Europa al Consiliului Europei.

Condițiile specifice pentru politica de vecinătate din diferite țări

38. consideră că este necesar să se țină seama de condițiile specifice pentru Parteneriatul estic și pentru acțiunile politicii de vecinătate în Caucaz;

39. observă că Georgia necesită un sprijin sistematic continuu în cadrul Parteneriatului estic, având în vedere efectele conflictului din 2008;

40. recomandă intensificarea politicii de vecinătate în întreaga zonă a Mării Negre. Ar trebui subliniată importanța geopolitică continuă a acestei regiuni pentru UE, precum și importanța Sinergiei Mării Negre. Țările UE care se învecinează cu această zonă ar trebui să primească un sprijin corespunzător din partea UE pentru activitățile lor în cadrul politicii de vecinătate;

41. consideră că Moldova reprezintă un caz special. Date fiind progresele semnificative înregistrate de politica de vecinătate și de Parteneriatul estic, este necesar să se arate cel mai mare interes posibil în dezvoltarea acestei țări. Chiar și succesele parțiale în această țară ar putea avea un impact major asupra promovării politicii de vecinătate și a politicii externe a UE;

42. solicită să se acorde atenție situației specifice a regiunii Kaliningrad, care, în ciuda situației sale, nu este cuprinsă în politica de vecinătate. Aceasta reprezintă un teritoriu deosebit de important și de sensibil, care este nu doar situat la frontierele UE, ci este înconjurat de teritoriul UE din toate părțile. Trăsăturile specifice ale acestei regiuni nu pot fi ignorate la punerea în aplicare a politicii de vecinătate în imediata apropiere a UE;

43. consideră că, în ciuda dezamăgirii provocate de dificultățile persistente din Belarus, este necesar să se sprijine implicarea politicii de vecinătate în această țară;

44. recunoaște necesitatea unui sprijin sistematic pentru procesele de transformare democratică, politică, economică și socială din Ucraina;

45. recomandă ca, pe fundalul Primăverii arabe, politica de vecinătate să joace un rol semnificativ în dezvoltarea contactelor între societăți. Ar trebui să se pună un accent special și intens pe această regiune pe termen scurt. Implicarea în această regiune ar trebui considerată drept un test al responsabilității tuturor membrilor UE, ca state, regiuni și societăți;

46. reamintește că fiecare dintre țările din sudul Mediteranei este diferită și că abordarea UE trebuie să fie una pe măsură, adaptată fiecărei situații. Cu toate acestea, construirea democrației și tranziția către democrație sunt procese universale și încep în primul rând la nivelul cel mai elementar; pentru o democrație stabilă și înrădăcinată ferm în societate, aceste procese nu pot fi impuse de sus în jos;

Importanța cooperării teritoriale ca instrument al politicii de vecinătate

47. consideră că euroregiunile furnizează o experiență importantă pentru politica de vecinătate; Acestea au devenit un instrument util în procesul de aderare pentru țările central europene, iar după aderarea lor la UE, un instrument util pentru reglementarea relațiilor cu vecinii din afara UE;

48. prin urmare, își oferă sprijinul pentru înființarea unor structuri politice și administrative decentralizate durabile, având în vedere că prin capacitățile administrative și instituționale ale autorităților locale și regionale se facilitează cooperarea la nivel sub-statal, se îmbunătățește eficiența și buna guvernare, aceste capacități fiind fundamentale pentru procesul de democratizare;

49. recomandă explorarea posibilităților de a consolida euroregiunile existente prin utilizarea instrumentului Grupării europene de cooperare teritorială, deoarece aceasta ar îmbunătăți securitatea juridică pentru părțile implicate și transparența structurilor create. Își reiterează solicitarea ca GECT-urile cu țări terțe să devină posibile pe bază de acorduri bilaterale și face apel la statele membre care încă nu au întreprins acțiuni în acest sens să faciliteze crearea și punerea în practică a GECT-urilor;

50. subliniază utilitatea practică a programelor de consolidare a capacităților în contextul extinderii și al politicilor europene de vecinătate și – luând drept exemplu concret programul-pilot privind Instrumentul pentru administrația locală ⁽¹⁾ – își reiterează propunerea de a se dezvolta inițiative echivalente pentru țările din sudul Mediteranei, pentru a sprijini consolidarea capacităților acestora la nivel local și regional;

51. observă că euroregiunea facilitează o gamă largă de activități din domeniul economic până la cel cultural. Aceasta favorizează, de asemenea, procese spontane de cooperare, cu implicarea sectorului terțiar. Euroregiunea s-a dovedit a fi un instrument flexibil și deosebit de eficient pentru acțiunea la frontierele Europei Centrale și de Est, în regiunea graniței externe a UE;

⁽¹⁾ CoR colaborează deja strâns cu Comisia Europeană pentru sprijinirea acestui program-pilot, care este deocamdată limitat la țările candidate și potențial candidate.

52. recomandă acordarea de sprijin pentru proiecte și înființarea unor noi euroregiuni (pornind de la experiența euroregiunilor stabilite de mult timp), care să conecteze în special regiuni din Algeria, Tunisia, Libia și Egipt cu zonele corespunzătoare din sudul Europei;

53. consideră că trăsăturile specifice ale frontierei sudice a Uniunii Europene, care este o frontieră maritimă, nu ar trebui considerate drept un obstacol în calea creării de euroregiuni. Ar trebui subliniată importanța inițiativelor de înființare a unor euroregiuni cum ar fi Andaluzia-Gibraltar-Maroc, Egeea de Sud-Turcia, Egeea de Nord-Turcia și Polis-Trakiakent, deși acestea se găsesc încă într-un stadiu timpuriu;

54. consideră că este imperios necesară o euroregiune a Mării Negre pe deplin funcțională;

55. consideră că euroregiunile pot sprijini în mod eficient instrumentele PEV (IPEV), cum ar fi TAIEX, SIGMA, Twinning și planurile de acțiune PEV.

56. subliniază valoarea adăugată a Grupărilor europene de cooperare teritorială (GECT) și a strategiei macroregionale ca instrumente inovatoare de cooperare teritorială la nivel interregional și supranațional, în măsura în care acestea pot consolida coeziunea și coordonarea acțiunilor politice în diferite domenii în zona mai întinsă a Mării Mediterane și a Mării Negre, raționalizând repartizarea resurselor financiare și evidențiind rolul autorităților locale și regionale, pe baza principiilor guvernantei pe mai multe niveluri și cu participarea largă a organizațiilor societății civile;

Dimensiunea cetățenească a politicii de vecinătate sprijinită de acțiunea regiunilor

57. recomandă ca contactele între guvernele naționale și chiar între autoritățile regionale să nu se substituie contactelor mai largi și mai profunde între societăți. Toate țările mediteraneene ar trebui să fie conectate prin euroregiuni, ceea ce ar facilita contactele între sectorul terțiar și cetățeni;

58. recomandă tipul de acțiune specific euroregiunilor ca instrument eficient pentru contracararea numeroaselor stereotipuri și temeri generate de migrația de la frontierele UE și consideră că experiența directă în materie de cooperare și schimburi poate, de asemenea, contribui la depășirea imaginilor stereotipe despre Europa și Occident, prevalente în multe țări de la frontierele Uniunii;

59. consideră că o politică de vecinătate activă poate fi o modalitate de a limita migrația necontrolată;

60. consideră că o politică de vecinătate care sprijină persoanele și grupurile cele mai active în regiunile și țările care se învecinează cu Uniunea Europeană poate promova procese de transformare politică și economică;

61. este de părere că asistența acordată persoanelor și grupurilor care activează pentru schimbări democratice și reformă economică poate spori eficacitatea tuturor activităților;

62. subliniază importanța de a se organiza, sub egida politicii de vecinătate, diverse forme de schimburi de tineri și de studenți, precum și de cooperare științifică;

63. subliniază importanța îmbunătățirii capacităților administrative în țările partenere și, de aceea, salută consolidarea programelor naționale, precum Centrul pentru Parteneriatul estic din Estonia, care se concentrează asupra capacităților administrative, și Academia de administrație publică pentru Parteneriatul estic din Varșovia; face apel la acestea să sprijine reforma administrativă și consolidarea capacităților și la nivel local și regional;

Cooperarea interregională în politica de vecinătate

64. recomandă ca euroregiunile din sud să aibă (precum regiunile) parteneri din alte părți ale continentului. Legături de acest tip ar trebui create în special între euroregiunile de la frontiera sudică a UE și euroregiunile din Europa Centrală și de Nord care se învecinează cu Europa de Est. PEV nu ar trebui să se fragmenteze în sectoare izolate, iar politica regională a Uniunii Europene ar trebui să prevină acest lucru. Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială pare a fi instrumentul potrivit pentru a crea legături de acest tip;

65. consideră că este necesară o analiză sistematică a politicii UE în domeniul vizelor în vederea facilitării emiterii de vize cetățenilor din țările PEV, ca modalitate de promovare a dialogului între societăți;

66. subliniază beneficiile potențiale ale introducerii traficului de frontieră local la unele dintre granițele Uniunii.

Bruxelles, 14 decembrie 2011

Președinta
Comitetului Regiunilor
Mercedes BRESSO